

*Ю.В. Павловська,
заступник директора
з навчально-виховної роботи
Коростенського міського ліцею*

НУШ як виклик для вчителя

У вересні 2017 навчального року розпочалося пілотне впровадження нового Державного стандарту загальної початкової освіти. Перш ніж запровадити масштабні зміни в освіті 100 відібраних шкіл (по 4 в кожній області) розпочали всеукраїнський експеримент «Розроблення і впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти». Коростенський міський ліцей отримав право брати участь в цьому експерименті. Вже влітку розпочалася підготовка вчителів пілотних класів на тренінгах. Нас готували активно впроваджувати інтегроване навчання, вчили відрізняти інтеграцію від міжпредметних зв'язків. Ознайомилися з концепцією НУШ, що полягає у зміні підходу до навчання, яке має відбуватися через діяльність та гру, а основна увага спрямована на розвиток компетентностей, а не на запам'ятовування фактів, відірваних від реального життя. Ми отримали певні орієнтири, але на початок навчального року ще не мали конкретної відповіді на багато питань. Не було програми, ще не був затверджений Державний стандарт загальної початкової освіти, не було чітких рекомендацій щодо ведення документації та необхідних умов для створення освітнього середовища. Згадуємо, як важко було вирішувати всі ці питання одночасно. Але коли отримали перші методичні посібники із детальними рекомендаціями на кожний тематичний тиждень, зрозуміли, що робота буде складною, але надзвичайно цікавою.

Перший позитив отримали від роботи в колі. Щоденні ранкові зустрічі згуртували та познайомили дітей швидше, ніж зазвичай. Перші кроки інтеграції, групової та парної роботи розпочалися теж під час ранкового кола. Інколи доводилося міняти свої плани, орієнтуючись на запити дітей. Разом створювали правила роботи в групі та під час уроків, вчилися обмінюватися враженнями та висловлювати емоції.

Шкільний психолог провела дослідження і відмітила, що учні пілотних класів легше пройшли адаптацію до школи. Батьки часто говорили, що першачки із задоволенням ідуть до школи. І це була перша перемога пілоту. Важче було переконати батьків в тому, що вони теж повинні приймати активну участь в освітньому процесі. Адже ідея співпраці закладена в основу Нової української школи. Отже, разом взялися до праці. Створили куточок з килимком для ранкових зустрічей, придбали контейнери для навчальних матеріалів, наповнювали освітні осередки. Перевагою нашого ліцею є навчання першокласників на базі дитячого садка. Батьки-волонтери проводили майстер-класи та бесіди з дітьми, разом вирушали на екскурсії та прогулянки. Змінили формат проведення батьківських зборів, які стали місцем невимушеного обміну думками та планами. Але робота в

цьому напрямку триває. І ми зрозуміли, що батькам, як і нам, потрібен час на перебудову ставлення до школи.

Ми працюємо за програмою, створеною під керівництвом Р. Шияна. Модельну програму було сконструйовано на основі потижневого планування та з урахуванням проблемно-пошукового підходу. Інтеграція реалізується сім годин на тиждень у межах навчального курсу «Я досліджую світ». Майже всі запропоновані теми були цікаві дітям, а завдання відповідали їхнім віковим потребам. Дуже добре, що мали змогу скористатися електронними версіями матеріалів. Доводилося багато роздруковувати. На жаль, технічні засоби навчання ми не отримали на початок навчального року. І це стало великою проблемою. Та в грудні вже мали інтерактивну дошку, що значно полегшило нашу роботу. Вдячні всім авторам за детальні розробки занять та сучасний погляд на світ, що оточує дитину. Завдяки інтеграції діти отримують не тільки академічні знання, але й необхідний життєвий досвід. Ключові і наскрізні компетентності є основою НУШ.

Вже в першому класі отримали набори ЛЕГО та познайомилися з методикою компетентнісного навчання «Шість цеглинок». Справжнім відкриттям стало для нас безліч варіантів роботи з ним. Залучалися самі до створення навчальних вправ, вивчали досвід наших колег.

Згадуємо, як важливо було зустрічатися з колегами та обмінюватися думками та враженнями під час тренінгів, семінарів та конференцій. Пілотники Житомирської області стали справжньою командою однодумців.

В другому класі нам довелося заново створювати освітнє середовище вже в стінах нашої школи. Ми отримали нові меблі, телевізор, а згодом – принтер. Він був дуже потрібен, оскільки навчальні посібники отримували нерегулярно. Виручали електронні версії. Дуже цікаві кейси з української мови для проведення інтегрованого курсу, в яких запропоновано багато цікавих завдань на розвиток критичного мислення та формування власної думки. Ми спостерігали, як впевнено і природно спілкуються в групах учні, збільшується кількість бажаючих бути спікером. Звичними на уроці стали технології «Крісло автора», «Шкала ставлень», «Кола Вена» та інші.

Нам здалися дуже слухними поради:

- не поспішати;
- дати можливість кожній дитині рухатися за своєю траєкторією розвитку;
- залишити учням право на помилку.

Ми вчилися бути стриманими і терплячими, не боятися ламати звичні шаблони та стереотипи. Це було нелегко, особливо коли за плечима 20–30 років педагогічного стажу. Але будь-які кроки вперед того варті. Зміни в освіті неможливі без змін у свідомості вчителів. Позаду залишився перший цикл навчання і наші хвилювання. Адже дослідження, проведені психологом та результати діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, були втішні.

Третій клас розпочали з новини, що оцінок не буде. Залишається формувальне та підсумкове оцінювання. Воно набуло більш чітких форм, з'явилися нові рекомендації та ключі до оцінювання діагностичних робіт. Виявилось, що і без оцінок навчання відбувається нормально. Знання дітей не

гірші, ніж в паралельному третьому класі, що йде за старою програмою. І це за умови зменшення кількості домашніх завдань. В цьому навчальному році збільшилася кількість уроків математики на одну годину. Ми думаємо, що в четвертому класі потрібно виокремити одну годину природознавства для систематизації знань та збільшення досвіду роботи учнів з науково-популярними текстами.

Отже, робота вчителів в експериментальних класах вимагає новаторських підходів, швидкої перебудови стереотипів мислення, ґрунтовної підготовки до уроків та участі у створенні нових програм. Ми активно ділилися досвідом та стали тренерами НУШ. А також були залучені до сертифікації вчителів у якості супервізорів.

Новий підхід до навчання молодших школярів відповідає вимогам сучасності. Але наскільки він виявиться успішним в цілому – покаже лише час.

Нова українська школа – це освіта нових сенсів, дитиноцентризму та поваги до кожної людини. НУШ – це цікава, практикоорієнтована, безпечна і дружня до дитини школа. Головна ідея Нової української школи – компетентнісне навчання та інтегровані курси. Нові підходи в освітньому процесі передбачають зміни ролі вчителя. Крім передачі знань він має створювати спільноту, сприяти формуванню позитивної самооцінки, розвивати ключові навички для життя. Велике значення приділяється формуванню у дитини власної точки зору, вмінню слухати інших, ділитися, досягати компромісів.